

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 176/2020-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Borisom Bednárom, Štefánikova 873/9, Poprad, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednoznačne neidentifikovaným postupom generálneho prokurátora Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), z petitu ktorej vyplýva,

že ide o ústavnú sťažnosť vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) jednoznačne neidentifikovaným „*postupom porušovateľa*“. Sťažovateľka ako porušovateľa v záhlaví ústavnej sťažnosti označila generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 19. júna 2018 sťažovateľka podala trestné oznámenie „*z dôvodu možného spáchania trestného činu policajtmi OO PZ*“.

Vyšetrovateľ uznesením ČVS: SKIS-291/OISV-V-2018 z 31. mája 2019 odmietol trestné oznámenie sťažovateľky.

Proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej prokurátor Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) rozhodol uznesením sp. zn. 5 Kn 50/19/7700 z 10. júla 2019 tak, že ju zamietol.

Dňa 20. augusta 2019 sťažovateľka podala generálnemu prokurátorovi „*Návrh na zrušenie právoplatných rozhodnutí podľa § 363 Trestného poriadku*“.

Upovedomením č. k. IV/3 Gn 1341/18/1000-7 z 30. septembra 2019 prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) JUDr. Ivan Breier sťažovateľke oznámil, že predmetné podanie z 20. augusta 2019 bolo postúpené na prijatie zákonu zodpovedajúcich opatrení krajskej prokuratúre, kde je vec evidovaná pod sp. zn. 5 Kn 50/19/7700, a sťažovateľke bolo zároveň oznámené, že ňou navrhovaný postup podľa § 363 Trestného poriadku nie je možné aplikovať, pretože v predmetnej trestnej veci nebolo vznesené obvinenie konkrétnej osoby (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku) a nie sú splnené zákonné podmienky na postup podľa § 363 Trestného poriadku, ktoré sú taxatívne uvedené v § 364 ods. 1 písm. a), b), c) a d) Trestného poriadku.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že generálna prokuratúra nerozhodla o jej mimoriadnom opravnom prostriedku vo veci ČVS: SKIS-291/OISV-V-2018 generálnym prokurátorom, ale prokurátor generálnej prokuratúry JUDr. Ivan Breier podanie sťažovateľky z 20. augusta 2019 nezákonne postúpil krajskej prokuratúre. Podľa názoru sťažovateľky o mimoriadnom opravnom prostriedku podľa § 363 a nasl.

Trestného poriadku rozhoduje generálny prokurátor. Sťažovateľka taktiež namietala, že generálny prokurátor vo veci mimoriadneho opravného prostriedku nerozhodol v zákonnej lehote.

Podľa názoru sťažovateľky „postupom a konaním porušovateľa základného práva boli vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS:SKIS-291/OISV-V-2018“ porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] občan SR, právo na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom porušovateľa porušené boli.“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

13. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

Sťažovateľkou označené referenčné právne normy

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

17. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľkino podanie je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

18. Z petitu ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyplýva, že podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru jednoznačne neidentifikovaným „*postupom porušovateľa*“.

19. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

20. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné

náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

22. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v prvom rade konštatuje, že sťažovateľka je v konaní pred ústavným súdom zastúpená advokátom, ktorý je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelým patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

23. Ústavný súd má v ústave a zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Inak povedané, ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

24. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak.

25. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom.

26. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu.

27. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky v predloženom znení nemožno považovať za kvalifikovanú ústavnú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje na sťažovateľkou formulovaný návrh na rozhodnutie (petit), ktorý nezodpovedá zákonným požiadavkám, keďže v petite jednak nie je jednoznačne identifikovaný porušovateľ a taktiež v ňom nie je jednoznačne (t. j. spisovou značkou) identifikovaný sťažovateľkou namietaný postup, ktorým mali byť porušené jej práva.

28. Možno teda uzavrieť, že sťažovateľkou predložený návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) nie je vymedzený presne, jednoznačne a určito, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie v uvedenej veci, pričom v dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia.

29. V súvislosti s uvedeným nedostatkom petitu, ktorý patrí medzi zákonom predpísané esenciálne náležitosti každého návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, ústavný súd zdôrazňuje, že tento nedostatok nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného sťažovateľkou, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo nad rámec a nemôže ani sám vykonať konverziu sťažovateľkou chybné formulovaného petitu ústavnej sťažnosti. V situácii, keď je petit ústavnej sťažnosti sťažovateľkou z hľadiska práva nesprávne formulovaný, musí ústavný súd – s ohľadom na viazanosť ústavného súdu petitom – ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nespĺnenia zákonom ustanovených náležitostí (m. m. I. ÚS 77/2019).

30. Vzhľadom na to, že nespĺnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale týka sa petitu ako esenciálnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľku nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 102/2019).

31. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nespĺnenia zákonom ustanovených náležitostí.

32. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

33. Nad rámec už uvedených nosných, ako podklad rozhodnutia použitých dôvodov rozhodnutia ústavný súd (subsidiárne ako „*obiter dictum*“) uvádza, že v prípade sťažovateľky neprichádza do úvahy postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku (zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní), keďže v zmysle § 364 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku môže podať do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia poškodený v neprospech obvineného, pričom však v predmetnej trestnej veci, v ktorej sťažovateľka

vystupuje v pozícii poškodenej, nebolo na základe jej trestného oznámenia zatiaľ nikomu vznesené obvinenie, a teda niet osoby, v neprospech ktorej by sťažovateľka mohla podať návrh na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu